Hjertet er tungt af angstfuld Sorg, Sindet nedbrudt af navnløs Kval, Hjernen mat af tunge Tanker, Sjælen trykket under en dump, brændende Smerte.

Saaledes staar det i Dag til med de Kvinder, der en Gang i frisk og glad Kamp, modige og stærke, kæmpede for deres egen og Søstres Frihed.

Vi har hidtil ikke kunnet slukke denne Verdens Brand og det gør os trætte og sorgfulde.

Til Jer, der tænker som vi, og er i samme Nød, til Jer alle sender vi vor trofaste Hilsen til den anden Krigsjul 1915.

— — —

Og atter lyder Klokken! den ringer Aaret 1916 ind. Nu hører vi dens Toner. Hvorfor? Dens Klang finder Genlyd i vort eget Indre, hvor det klinger klart og rent og højt: *Fred, Fred, Fred!* Fred mellem Europas Folk!

Det nye Aar bærer i sig nyt Haab og giver os Kvinder nye Kræfter, bevinger vor Vilje, som aldrig før.

Vi internationale Kvinder, som siden Krigens Udbrud, trods alt det, der er sket, usvækket staar sammen i trofast Søsterfølelse, vi raaber højt med hverandre:

„Europas Folk! Skjul Sværdet i Balgen."

Vor Tro er stor og prøvet, vor Vilje er stærk, den vil vise os Vejen.

Sejrsvis toner det i os: 1916 maa bringe Europa Freden, og denne Hilsen sender vi til alle ligesindede i fjerne Lande.

Lida Gustava Heymann,
Anita Augspurg, Frida Perlen,
Mina Cauer, Marie Wegner.

Ensartet skandinavisk Familieret.

Tale, holdt af Astrid Rickmann ved Dansk Kvindesamfunds Fest for Familieretskommissionen.

—o—

»Da den skandinaviske Familieretskommission blev nedsat i 1910, blev denne Begivenhed hilst med den største Glæde inden for Dansk Kvindesamfund. Denne gamle Forening havde jo i en lang Række af Aar arbejdet og kæmpet for at faa ændret Loven paa Familierettens Omraade, saa at vi kunde faa en *retfærdig* Familieretslovgivning her i Danmark. Dette Arbejde har haft sine *lyse* Tider, som i *1880*, da vi fik Loven om gift Kvindes Ret til at raade over sit Selverhverv, og i *1908*, da den 27. Maj bragte de tre Love, der har saa stor Betydning for Kvindens Retsstilling i det hele, for Hustruen og Børnene og for de ugifte Mødre. Men der har ogsaa været *mørke og trange* Tider for Arbejdet, Tider, hvor man syntes, man ingen Vegne kom; jeg skal blot nævne det Forslag til en Omordning af Formuesforholdet mellem Ægtefællerne, som D. K. lod udarbejde i 1908 og indsendte til Regeringen — det er begravet og glemt, og dog angaar det en Sag, der er en af dem, der ligger D. K. mest paa Hjerte. At faa Loven af 7. April 1899 ændret, det var gennem mange Aar Maalet for meget ihærdigt og slidsomt men forgæves Arbejde.

Men derfor maatte det ogsaa virke som en Lysstraale, som en Haand, der blev strakt os i Møde, da der blev nedsat en Kommission, som skulde udarbejde nye Love for Familieretten. Nu begyndte vi at kunne øjne en Afslutning paa de mange Aars Ønsker og Arbejde; og jeg tror, jeg tør sige, at aldrig er en Kommissions Arbejde fulgt med saa stor Interesse af Kvinderne og aldrig et Resultat afventet med saa stor Spænding, som Familieretskommissionens Arbejde og dets Resultat. Vi Kvinder ønsker og haaber, at Løsningen af alle disse vanskelige Spørgsmaal maa ske ud fra den samme Opfattelse af Forholdet mellem Ægtefællerne som den, vi har.

Jeg vil gerne her anføre nogle Ord af en højtbegavet og varmhjertet Kvinde, hvis Navn vi alle kender: *Natalie Zahle.* Hun mindes i sine Livserindringer sit eget lykkelige Barndomshjem, og erkender, at det, der var Lykken der, var: den dybe *Ærbødighed* mellem Mand og Hustru, den fulde *Fortrolighed* og den uafbrudte Arbejden frem mod de højeste Maal. Og hun tilføjer, at hendes Maal for Undervisningen og Paavirkningen af de unge Kvinder var det, at faa Kvinden til at *forstaa* og *hævde* sin Plads i Hjemmet som *jævnbyrdig* ved Mandens Side, — at fremme hendes Forstaaelse af sit *høje Kald som Moder,* — at virke til hendes Forstaaelse af Husets Førelse, aldrig ringeagtende dens Betydning, altid rede til at gøre sin Mand Regnskab for sit Forbrug, *men ogsaa forlangende hans fulde Fortrolighed i økonomisk Henseende;* at gøre hende i Hjertets og Sjælens Uddannelse lig med Manden — den gode Mand — saa hun i Sandhed kunde komme til at staa som hans Medhjælp, — — lige saa alvorligt *fordrende* som varmt *opofrende.*«

Denne smukke og forstaaende Opfattelse af Forholdet mellem Ægtefællerne, det er den samme, der som en rød Traad gaar gennem D. K.'s Arbejde for denne Sag. Vi ønsker ikke, at der skal tages et *ensidigt Hensyn* til Hustruen, vi ønsker en Ordning, der tager ligeligt Hensyn til begge Parter, saa at de almindelige *menneskelige* Retfærdighedskrav kan ske Fyldest.

Og naar jeg saa skulde nævne noget af det, der ligger Kvinderne mest paa Sinde, saa maa jeg først og fremmest nævne *Forældremagten over Børnene.* Her er Kvindernes Ønske og *Krav* det, at Faderen og Moderen maa komme til at staa fuldstændig lige, med lige stor Ret over de fælles Børn. Men naar man saaledes gaar over fra en Regel om den ene Parts Eneraadighed til en Regel om *to ligeberettigede Parter,* saa maa der ogsaa være en Udvej for det Tilfælde, at de to Parter er *uenige* ellers vil Reglen blive illusorisk. Vi ønsker, at der maa blive aabnet Adgang til Afgørelser af en Myndighed, der kan afgøre Tvisten upartisk og uhildet, en *Ægteskabsret,* der kan behandle disse Sager saavel som mange andre Sager af Vigtighed, hvor der kan opstaa Uenighed mellem Ægtefællerne.

Jeg skal dernæst nævne, at Kvinderne selvfølgelig kræver Reglen om *Mandens Eneraadighed* over Fællesboet ophævet. Beholdes *Formuefællesskab* som Hovedform, maa *Raadigheden* være formet saaledes, at hver af Ægtefællerne raader over det, som han eller hun indfører i Ægteskabet eller erhverver under Ægteskabet paa en hvilkensomhelst Maade. *Men* hvis Loven bliver staaende ved denne Regel, bliver der begaaet Uret mod Hustruen i de allerfleste Ægteskaber. Saa vil den Hustru, der *intet* har *indført* i Ægteskabet, undtagen maaske Indbo, og *intet erhverver* under Ægteskabet kom-